

SAK 3/2005 SELFANGST

A. REGULERING AV FANGST AV SEL I 2005

1. GJENNOMFØRING AV FANGSTEN I 2005

1.1. VESTERISEN.

Fire fartøy deltok i fangst av sel i Vesterisen i inneværende år. Ett fartøy gikk to turer i Vesterisen, mens ett fartøy gikk en tur i hhv Øst- og Vesterisen. Totalt fikk syv fartøy tillatelse til å delta i årets fangst, men bare 6 fartøy deltok. Dette er likevel det høyeste antallet på flere år.

TAC for klappmyss i Vesterisen ble fastsatt til 5.600 voksne dyr, og TAC for grønlandssel i Vesterisen ble fastsatt til 15.000 voksne dyr. Arbeidsgruppen nedsatt innenfor rammen av Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon anbefalte en TAC på 8.200 voksne grønlandssel. Fiskeri- og kystdepartementet valgte imidlertid å sette kvoten til 15.000 voksne dyr. Da russerne frasa seg kvote av sel i Vesterisen, ble de norske kvotene identiske med TAC. Den norske kvoten i Vesterisen kunne i sin helhet tas som ikke-diende unger ut i fra en omregningsfaktor der to unger tilsvarer ett voksent dyr.

Åpningsdato for fangst av klappmyss ble satt til 20. mars. For grønlandssel ble åpningsdato fastsatt til 10. april. Ordinær fangstperiode varte til 30. juni for grønlandssel og til 10. juli for klappmyss.

Tidligere års definisjon av diende selunger av grønlandssel og klappmyss ble videreført i 2005. Dette innebærer at en unge av grønlandssel var ansett som diende frem til 10. april, og at det som en følge av denne definisjonen ikke var forbudt å ta unger som diet etter denne dato. Tilsvarende dato for klappmyss ble satt til 20. mars.

Norske fartøy fikk som tidligere år tillatelse til å gå i grønlandsk og islandsk sone dersom isforholdene gjorde dette nødvendig. Forutsetningen var imidlertid at inspektørene om bord var veterinærer eller liknende, og at de hadde gjennomgått kurs, samt at kopi av inspektørrapportene vil bli oversendt grønlandske myndigheter etter fangstens avslutning. I tillegg ble det gitt tillatelse for fartøy til å drive fangst i islandsk sone.

1.2. ØSTISEN.

Tre fartøy deltok i fangst i Østisen.

I Østisen ble TAC for grønlandssel fastsatt til 53.000 voksne dyr, hvorav den norske part ble tildelt en kvote på 10.000 voksne dyr. Kvoten kunne tas i form av ikke-diende unger ut i fra en omregningsfaktor der 2,5 unger tilsvarer ett voksent dyr.

Fangstperioden i Østisen ble for norske fartøy fastsatt til perioden 23. mars til 20. april, med mulighet for forlengelse til 10. mai dersom vær- eller isforholdene tilsa det.

1.3. FANGSTRESULTATER.

Når det gjelder fangstresultater for 2005 vises det til tabellen nedenfor:

OVERSIKT OVER NORSK SELFANGST I 2005 FORELØPIGE OPPGAVER

	Fangstfelt		I alt	
	Vestisen	Østisen		
Antall innklareringer	3	4	7	
GRØNLANDSSEL				
KVOTE	Stk.	15 000 ¹	10 000 ²	25 000
FANGST				
Unger	"	4 680	1 180	5 860
Eldre dyr	"	2 525	9 326	11 851
Antall dyr i alt	"	7 205	10 506	17 711
Unger omregnet til eldre		2 340	472	2 812
Eldre dyr		2 525	9 326	11 851
Sum eldre dyr		4 865	9 798	14 663
Restkvote		10 135	202	10 337
KLAPPMYSS				
KVOTE	Stk.	5 600 ³	-	5 600
FANGST				
Unger	"	3 608	-	3 608
Eldre dyr	"	178	-	178
Antall dyr i alt	"	3 786	-	3 786
Unger omregnet til eldre		2 405	-	2 405
Eldre dyr		178	-	178
Sum eldre dyr		2 583	-	2 583
Restkvote		3 017	-	3 017
SAMLET ANT. DYR	Stk.	10 991	10 506	21 497
SPEKK	Tonn	144	196	340

¹ Voksne dyr. Ved fangst av ikke-diende unger tilsvarende 2 unger ett voksent dyr.

² Voksne dyr. Ved fangst av ikke-diende unger tilsvarende 2,5 unger ett voksent dyr.

³ Voksne dyr. Ved fangst av ikke-diende unger tilsvarende 1,5 unge ett voksent dyr.

2. RAPPORTER FRA INSPEKTØRENE

Samtlige fartøy som deltok i fangst i 2005 hadde inspektører under hele fangsten. Inspektørene deltok sammen med fangstfolkene på kurs som ble avholdt umiddelbart før avgang til feltet.

I tillegg til å kontrollere at gjeldende bestemmelser for selfangsten ble overholdt, ble inspektørene på samme måte som de to foregående år pålagt å utføre kvalitetskontroll av selkjøtt på feltet.

Fiskeridirektøren har foretatt en gjennomgang av samtlige inspektørrapporter. En inspektør har registrert brudd på regelverket som ga grunnlag for rapportering til Fiskeridirektoratet. Forholdet er anmeldt til politiet.

B. REGULERING AV FANGST AV SEL I 2006.

1. VESTERISEN

1.1. Kvoter

Havforskningsinstituttet uttaler bla annet i vedlagte (./.) rapport om fangst og regulering av ishavssel:

”På bakgrunn av arbeidsgrupperapporten fra Joint ICES/NAFO Working Group on Harp and Hooded Seals (WGHARP) formulerer ICES i oktober 2005 nye vurderinger av status og retningslinjer for forvaltning av selbestandene i Vesterisen og Østisen for sesongen 2006 og videre framover. Fordi det ikke foreligger noen eksplisitte forvaltningsmål, og fordi prosessen med å definere biologiske referansepunkter for ishavsselene ikke er fullført, kunne ICES ikke gi noen forvaltningsråd for de aktuelle selbestandene. ICES identifiserte imidlertid hvilket fangstnivå som med stor sannsynlighet ville sikre at bestandene holdt seg på dagens nivå på mellomlang sikt (10 år). Havforskningsinstituttet anbefaler at man ved kvotefastsettelse for sesongen 2006, i tråd med tidligere praksis, tar utgangspunkt i dette nevnte fangstnivå.”

Grønlandssel i Vesterisen

Havforskningsinstituttet viser til at det ikke er definert referansepunkter for bestanden av grønlandssel i Vesterisen, og anbefaler at beregnet likevektsfangst benyttes som grunnlag for anbefalt TAC for 2006. Dette vil gi en TAC tilsvarende 31.200 ett år og eldre grønlandssel.

Klappmyss i Vesterisen

Havforskningsinstituttet viser til at det i 2005 ble gjennomført et telleok med klappmyss som måleart. Foreløpige resultater fra dette viser en betydelig lavere ungeproduksjon enn ved forrige telleokt i 1997. En utførlig bestandsvurdering av klappmyssbestanden vil bli gjennomført når WGHARP holder sitt særskilte klappmyssmøte våren 2006. ICES viser til indikasjonene på betydelig nedgang i ungeproduksjonen, og henstiller til stor varsomhet ved forvaltning av bestanden.

Havforskningsinstituttet viser til uttalelsen fra ICES og tilrår at denne legges til grunn ved avgjørelsen om uttak fra bestanden. HI går inn for at TAC settes så lavt som mulig, eventuelt at fangsten stoppes inntil det er avklart om den observerte nedgangen i ungeproduksjonen er et uttrykk for reell bestandsnedgang.

Tilråding

TAC for grønlandssel og klappmyss i Vesterisen for 2006 ble behandlet på møtet i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon 24. – 28. oktober 2005. Anbefalt TAC for grønlandssel er 31.200 ett år og eldre grønlandssel og 2.400 klappmyss.

Fiskeridirektøren viser til møtet i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon og tilrår at TAC for grønlandssel settes til 31.200 ett år og eldre dyr og at TAC for klappmyss settes til 2.400 dyr.

1.2. Fangst av ikke-diende selunger.

Fiskeridirektøren legger til grunn at Fiskeri- og kystdepartementet vil opprettholde forbudet mot fangst av diende selunger også i 2006, men at det som i 2005 vil bli adgang til å drive fangst på ikke-diende selunger av både grønlandssel og klappmyss.

Tidligere års definisjon av diende unge av grønlandssel ble videreført i 2005. Dette innebærer at en unge av grønlandssel i Vesterisen var ansett som diende frem til 10. april, og at det som en følge av denne definisjon ikke var forbudt å ta en unge som diet etter denne dato.

Fiskeridirektøren foreslår å ha samme definisjon av selunger både for grønlandssel og klappmyss som i 2005.

1.3. Fangstperioder.

Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon tilrår at fangsten av ikke-diende unger av klappmyss kan utøves i perioden 20. mars – 10. juli. Fangst av voksne klappmyss kan ta til fra 18. mars. Fangst av grønlandssel anbefales åpnet i perioden 1.- 10. april og avsluttet innen 30. juni..

Fiskeridirektøren tilrår at fangst av klappmyss kan foregå i tidsrommet 18. mars – 10. juli. Fangst av ikke-diende unger av klappmyss kan foregå fra 20. mars. Fiskeridirektøren foreslår at fangst av ikke-diende unger av grønlandssel kan foregå fra 10. april med avslutningsdato 30. juni.

2. ØSTISEN.

I møtet i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon som ble avholdt 24. – 28.- oktober d.å. har norske myndigheter bedt om en økt kvote på 15 000 individer av grønlandssel i Østisen. Russisk myndigheter skal informere om sin beslutning om størrelsen på kvoten innen 15. desember 2005. Fangsten kan i 2006 foregå i tidsrommet 23. mars – 15. mai.

3. DELTAKELSE I SELFANGSTEN I 2006.

3.1. SANNSYNLIG DELTAKELSE I SELFANGST I 2006.

Fiskeridirektoratet kjenner ikke til at det er nye fartøy som er klare til å delta i neste års fangst. På denne bakgrunn kan det legges til grunn at deltakelsen vil bli i samme størrelsesorden som i 2005.

3.2. VILKÅR FOR DELTAKELSE I FANGSTEN - KONSESJONSORDNING.

Vilkår for deltakelse i årets selfangst fremgår av forskrift av 11. januar 2005 om regulering av fangst av sel i Vesterisen og Østisen i 2005. Det var et vilkår at fartøyet var registrert i merkeregisteret, og egnet og utstyrt for å drive selfangst. Videre var det krav om at fartøyets skipper og de av mannskapet som ikke deltok på Fiskeridirektoratets kurs for selfangere i 2004, måtte delta på kurs i 2005.

Det fremgår av Sjøpattedyrmeldingen at det er en hovedmålsetting å fastlegge mer forutsigbare rammebetingelser for fangstnæringene, herunder etablering av konsesjonsordninger.

Høringsnotat om konsesjonsordning for selfangst ble utarbeidet i Fiskeridirektoratet og sendt på høring til berørte organisasjoner 15. oktober 2004. Høringsinstansene sluttet seg i hovedsak til Fiskeridirektørens forslag og dette ble oversendt Fiskeri- og kystdepartementet 21. desember.

Fiskeridirektoratet la til grunn at behovet for stabile rammevilkår for næringen tilsier en konsesjonsordning. En ønsker på denne måten å legge til rette for at det blir mer interessant for næringsaktørene å foreta investeringer i ulike deler av næringen (fangstledd, mottak/ produksjon, marked). Det ble således ikke foreslått innført særskilte nye vilkår i en konsesjonsordning for selfangst, i forhold til gjeldende deltakervilkår.

Samtlige høringsinstanser var positive til at det etableres en konsesjonsordning for selfangst og sluttet seg i hovedsak til høringsutkastet.

Konsesjonsordningen forventes fastsatt ved kgl. res. i løpet av høsten.

3.3. KURS FOR SELFANGERE OG INSPEKTØRER

3.3.1 Utøvelsesbestemmelser

Erfaringer fra årets fangst tilsier at det fortsatt er behov for at fangstfolk og skipper gjennomgår tilstrekkelig opplæring i gjeldene regelverk, herunder særlig regler om utøvelse av fangst. Opplæringen vil ha hovedvekt på regler om utøvelse og gjennomføring av fangsten og avsluttes med skriftlig prøve. Inspektørene må også delta på kurset.

Fiskeridirektøren foreslår at det stilles som vilkår for deltakelse i selfangsten at skipper foruten den del av mannskapet som ikke deltok på kurs i 2005, må delta på kurs for selfangere i 2006.

Kurset vil bli avholdt i Tromsø i tilknytning til fangststart, og en ber om innspill med hensyn til dato.

3.3.2. Kvalitetsbestemmelser

I henhold til forskrift av 6. mars 2003 om hygiene og kontroll ved produksjon og omsetning av kjøtt fra sjøpattedyr (sjøpattedyrforskriften), skal alt kjøtt som skal omsettes til folkemat være godkjent av offentlig tilsynsveterinær.

Kontroll av selkjøtt kan utføres om bord på fangstfartøy ute på feltet, under forutsetning av at

1. fartøyet er godkjent iht nærmerer bestemmelser og

2. inspektøren har veterinær kompetanse og er godkjent av offentlig tilsynsmyndighet for å utføre kjøttkontroll.

Som kjent er det en fiskeripolitisk målsetting å utvikle en selfangstnæring som er lønnsom og uavhengig av offentlige subsidier. Det er derfor nødvendig å legge forholdene til rette for å gi næringen et utviklingspotensiale. Herunder er produksjon av selkjøtt et alternativ. Fiskeridirektoratet har således gitt tillatelse til at de inspektørene som er engasjert av direktoratet og skal påse overholdelse av gjeldende bestemmelser for selfangsten overholdes, også kan autoriseres av Mattilsynet som offentlige tilsynsveterinærer. Bla av denne grunn er det nødvendig å opprettholde vilkåret om veterinærkompetanse ved engasjement som selfangstinspektør.

Mattilsynet viser til erfaringene fra de tre siste årenes ordning med kjøttkontroll om bord på fangstfeltet. Det generelle inntrykket er at kravene til personell, fangstfartøy og utstyr og produksjon og lagring av selkjøtt som fremgår av Sjøpattedyrforskriften, blir dårlig ivaretatt. Mattilsynet ble i møte med Fiskeridirektoratet oppfordret til å kontakte Norges Fiskarlag for å søke å etablere et samarbeid som bidrar til å forbedre næringens forståelse og ivaretagelse av ovennevnte hensyn.

4. REGLENE OM UTØVELSE AV SELFANGST OG KYSTSELJAKT.

Regelverket for utøvelse av selfangst har i noen grad vært drøftet i årenes løp. På bakgrunn av Sjøpattedyrrådets tilrådning ble det i september 2002 nedsatt en arbeidsgruppe som foretok en gjennomgang av gjeldende regler for utøvelse av selfangst. Arbeidsgruppen skulle vurdere fangstfremmende tiltak som kan forenes med krav til dyrevern og etikk. Det var et hovedhensyn å vurdere tiltak som kan legge forholdene til rette for å kunne ta ut flest mulig dyr på den tiden en har til rådighet. Samtidig må reglene utformes på en måte som sikrer best mulig utnyttelse av dyret, herunder kjøttet.

Arbeidsgruppen var enig om at det ikke bør lages regler som forutsetter vesentlig grad av skjønnsutøvelse. Dette stiller store krav både til fangstfolk og til inspektør, og kan skape grunnlag for ubegrunnede tvister.

I samsvar med arbeidsgruppens rapport ble forskrift om utøvelse av fangst av sel endret ved ny forskrift av 11. februar 2003. Endringene gjaldt bla adgang til krøking i særlige tilfeller (ta ikke-blodtappede dyr om bord med langtrøe). For øvrig ble det uttrykkelig presisert at avlivingsbestemmelsene og praktiseringen av disse skal være i samsvar med dyrevernlovens prinsipper.

Sjøpattedyrrådet gikk i møtet 19. oktober 2004 inn for å nedsette en arbeidsgruppe for å se nærmere på regelverket for utøvelse av selfangst og jakt på kystsel.

Fiskeridirektoratet har tatt flere initiativ for å søke å få etablert en slik gruppe. Sentrale aktører har imidlertid ikke hatt anledning til å prioritere dette arbeidet, og det har derfor ikke vært mulig å etterkomme Sjøpattedyrrådets vedtak i inneværende år.

Endring av regelverket av hensyn til effektivitet og kostnadsreduksjoner vil måtte innebære økt bruk av skjønn ved anvendelse av reglene. På generelt grunnlag vil en vise til at skjønnsutøvelse stiller store krav til utøver, og at risikoen for feil anvendelse av dette øker jo friere skjønnet er. I tillegg vil det stille store krav til kontroll av overholdelse av regelverket. Etter en totalvurdering

er det derfor Fiskeridirektørens oppfatning at spørsmålet om gjennomgang av regelverket for å vurdere fangstfremmende tiltak, bør avvantes.

Fiskeridirektøren viser til vedtaket fra 19. oktober 2004, og foreslår at en gjennomgang av gjeldende regelverk for utøvelse av selfangst og jakt på kystsel avvantes.

5. UTVIKLING AV SLAKTERIANLEGG OM BORD PÅ FANGSTSKUTER.

Spørsmålet om muligheten for bedre utnyttelse av kjøttet fra selfangsten er blitt drøftet ved flere anledninger, og ble tatt opp igjen i møtet 19. oktober 2004. Et slikt anlegg må tilfredsstillende gjeldende hygienekrav for slaktning av dyr. I tillegg bør anlegget være brukervennlig og kunne tilpasses de enkelte fartøy.

Sjøpattedyrrådet gikk i oktober 2004 inn for at det ble søkt etablert et prosjekt for utvikling av slakterianlegg. Rådet oppfordret Fiskeri- og kystdepartementet til å se nærmere på mulighetene for å finansiere et slikt prosjekt.

Fiskeri- og kystdepartementet har ikke funnet midler til finansiering av et slikt prosjekt.

6. ØKT SATSING PÅ FANGST AV SEL

6.1 Innledning

I St.meld. nr 27 Norsk Sjøpattedyrpolitikk (2003-2004)(Sjøpattedyrmeldingen) understrekes myndighetenes målsetting om å utvikle en sjøpattedyrnæring som er lønnsom og uavhengig av offentlige subsidier. Arbeidet med å etablere en økosystembasert forvaltning av våre sjøpattedyrbestander er således en prioritert oppgave.

Sjøpattedyrmeldingen drøftet fire ulike forvaltningsmodeller for sjøpattedyr:

- 1) Sette nullkvoter og la økosystemets bæreevne regulere bestandene.
- 2) Videreføre dagens forvaltning.
- 3) Øke uttaket av bestandene innenfor rammen av tradisjonell enbestandsforvaltning.
- 4) Forvalte bestandene av sjøpattedyr ut fra hensynet til andre ressurser i et økosystembasert forvaltningsregime.

Sjøpattedyrmeldingen karakteriserer dagens fangstnivå (2) av grønlandssel og klappmyss som følger: *"Dagens fangstnivå antas ikke å ha vesentlig bestandsregulerende effekt og kan derfor ikke begrunnes ut fra hensynet til andre ressurser"*¹. Dersom hensynet til andre ressurser tillegges vekt bør altså fangsten opp på et høyere nivå.

I Sjøpattedyrmeldingen tok Regjeringen til orde for at den norske forvaltningsmodellen bør være en kombinasjon av alternativ 3) og 4), hvilket vil innebære en kraftig økning av fangst av sjøpattedyr i forhold til det som tas under dagens forvaltningsmodell. For å gjennomføre en slik forvaltningsmodell må det utvikles beskatningsstrategier for de enkelte bestander, og det må utvikles rammebetingelser som sikrer en fangst i tråd med vedtatte kvoter.

¹ Punkt 4.2.2, side 60 i St.meld nr. 27 (2003/2004)

Fiskeri og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) og Innovasjon Norge har i rapporten ”Økt selfangst i Vesterisen og Østisen inklusive Kvitsjøen” identifisert en rekke (9) tiltak for å øke fangsten av sel. Rapporten og forslag til tiltak følger vedlagt (.).

Det Internasjonale Råd for Havforskning (ICES) arbeider med å utvikle referansepunkter som grunnlag for en beskatningsstrategi for sel. Dette arbeidet er p.t. ikke ferdig, men vil på sikt bestemme kvotenivå for de ulike bestandene. Det er imidlertid forventet at totalkvotene for grønlandssel i Vesterisen og Østisen vil kunne settes vesentlig høyere enn nåværende kvotenivå. Når en samtidig erfarer at eksisterende kvoter ikke utnyttes fullt ut er det, som påpekt i Sjøpattedyrmeldingen og rapporten fra FHF/Innovasjon Norge, behov for å vurdere tiltak som kan øke fangsten.

6.2 Tilnærming til økt fangst

Forvaltningsutfordringen for å få dette til er stor; selfangsten er p.t. ikke lønnsom og det skal høstes på to selbestander hvorav den største ligger i russiske farvann. Det er også en sterk internasjonal opinion som følger utøvelsen av fangsten. Rammevilkår som kan bidra til å øke fangsten må svare på disse utfordringene.

6.2.1 Utøvelsen av fangsten

En grunnleggende forutsetning for at en økt fangst av sel skal kunne gjennomføres er at utøvelsen av fangsten foregår i samsvar med gjeldende regler. Det kan forventes at ny satsing på fangst av sel vil bli gjenstand for økt oppmerksomhet og brudd på utøvelsesforskriftene vil kunne hemme arbeidet med økt selfangst kraftig.

En utøvelse av selfangsten i henhold til forskrift kan oppleves som kostnadskrevende, og brudd på slike forskrifter kan være motivert av å redusere kostnadene med fangsten. Skal en imidlertid lykkes med å øke fangsten av sel må lønnsomheten i fangsten og øvrige rammebetingelser være så gode at en forskriftsmessig utøvelse av fangsten samlet sett gir god lønnsomhet.

6.2.2 Lønnsomhet i selfangsten

For det enkelte fartøy vil lønnsomheten i selfangsten bestemmes av fartøyets kvote, prisen som oppnås for produktene, hvor effektivt fangsten kan gjennomføres og kostnadene med utrustning og drift av fartøyet. Som kjent er det på langt nær tilstrekkelig lønnsomhet i fangstleddet til at fangsten kan foregå uten betydelige støttetiltak. For å få til en økt fangst må lønnsomheten økes og det må etableres gode og forutsigbare rammevilkår for næringen.

Økt verdi av produktene fra selfangsten

For å bedre lønnsomheten bør verdiskapingen i fangsten økes. Det er viktig at det arbeides målbevisst for at skinn, spekk og kjøtt fra fangsten har topp kvalitet slik at det oppnås høyest mulig pris for produktene.

Forutsigbare rammebetingelser

Av de viktigste rammebetingelsene er størrelsen på fartøyenes kvote. Som i øvrige fiskeri er det umulig å gi full forutsigbarhet med hensyn til kvotestørrelsene flere år frem i tid. Selbestandene vil variere av naturlige årsaker og fangsten må til en viss grad tilpasses dette. Likevel vil det være stabiliserende å regulere antall fartøy som skal delta i selfangsten gjennom en konsesjonsordning. Når antallet fartøy er fastsatt, vil hvert fartøy ha forutsigbarhet med hensyn til sin andel av den norske totalkvoten.

Ettersom fangsten ikke er lønnsom er det behov for kompensasjon for at fangsten skal gjennomføres. Størrelsen på denne kompensasjonen bør også være mest mulig forutsigbar. Finansiell subsidiering av næringen har hatt den ulempe at størrelsen på subsidiene dels er blitt bestemt gjennom Statsbudsjettet og dels gjennom forhandlinger mellom stat og næring hvert år.

Det er i Sjøpattemeldingen fremmet forslag om å gi ”kvotebonus” i andre fiskeri for fartøy som deltar i selfangst. Forslaget er at fartøy som deltar i andre fiskerier skal stimuleres til å delta i selfangst ved at de får en kvotebonus i de fiskeriene de tradisjonelt deltar i. For de fartøy som skal delta i selfangsten vil det beste være å bli tildelt en garantert kvote (i tonn) i øvrige fiskeri som utløses etter at årets selfangst er gjennomført og utøvd i henhold til gjeldende bestemmelser.

Utgangspunktet er at de enkelte fartøy som tildeles konsesjon for å drive selfangst vil være hjemmehørende i en fartøygruppe. Det er likevel ikke naturlig at det er denne fartøygruppen som skal ”betale” kvotebonusen. En økt selfangst er i stor grad motivert ut fra hensynet til andre ressurser, noe som vil komme flere fartøygrupper til gode. Ut fra dette synes det mer naturlig å hente kvantumet som benyttes til kvotebonus direkte fra norske totalkvoter. Belastningen vil da fordeles på de ulike fartøygrupper i henhold til fordeling av norsk totalkvote. I den grad et nytt fartøy og en ny aktør gis selfangstkonsesjon vil det også være naturlig å hente kvotebonusen i andre fiskeri fra norsk totalkvote.

Gode rammebetingelser

En økning av selfangsten kan bare gjennomføres dersom avlivningen foregår i samsvar med regler som ivaretar hensynene til dyrevern og etikk. Utøvelsesreglene må være utformet på en måte som sikrer best mulig utnyttelse av dyret, herunder skinn, spekk og kjøtt, og det vil måtte bli stilt krav om slik utnyttelse. Fartøyene må konstrueres/bygges om i henhold til dette, samt ha kapasitet til ta i mot nasjonal inspektør og eventuelt internasjonale observatører (NAMMCO).

I rapporten fra FHF/Innovasjon Norge poengteres det at fangsten av voksne produktive dyr vil være mer effektiv enn fangsten av unger, mens det er skinn fra unger som har størst fangstverdi. Netto kostnader med selfangsten vil derfor også være avhengig av fangstmønsteret.

Hensyn tatt til ovennevnte, må rammebetingelsene være så vidt gode at finansiering av nybygg eller ombygging av eldre fartøy til selfangst går greit. Dette innebærer at kvotebonusen i andre fiskeri bør være av en størrelse som sikrer samlet god lønnsomhet og egenkapital i de utførende selskaper. Når en tar hensyn til at fangst av sjøpattedyr er generelt omdiskutert, vil det ikke være urimelig om noen finansinstitusjoner setter høyere krav til lønnsomhet og egenkapital enn hva som ellers kreves i fiskerinæringen.

6.2.3 Hvilken bestand bør det fokuseres på

Fangst av sel foregår som kjent på to bestander, nemlig bestandene i Vesterisen og i Østisen. Bestanden i Østisen er større enn bestanden i Vesterisen og har følgelig en større innvirkning på

Rådet tilrår en videreføring av gjeldende definisjoner av grønlandssel og klappmyss. Omregningsfaktor for grønlandssel foreslås videreført, slik at to unger tilsvarener ett voksent dyr.

Klappmyss i Vesterisen

Sjøpattedyrrådet hadde en grundig drøftelse vedrørende tilrådning om TAC for klappmyss i 2006. Som det fremgår av saksfremlegget ovenfor, indikerer forløpige resultater fra tellingene i 2005 at estimert ungeproduksjon hos klappmyss i Vesterisen ligger betydelig lavere enn det som ble observert i 1997. Også ved tellingene i 1997 ble det forventet større forekomster enn det en fant. Det er ikke påvist entydige årsaker til nedgangen.

Både fra selfangstnæringens representanter og andre medlemmer i rådet ble det gitt uttrykk for at det snarest må iverksettes undersøkelser for søke å kartlegge årsakene til det som synes å være en alvorlig situasjon for klappmyssbestanden.

Haug (Havforsningsinstituttet) viste til at det for 2007 er planlagt telling av grønlandssel, og at det av ressursmessige årsaker ikke er mulig å gjennomføre undersøkelser av klappmyss i tillegg til dette. Imidlertid vil signaler fra Sjøpattedyrrådet om at videre undersøkelser av klappmyss bør prioriteres, være et tungveiende moment ved vurdering av eventuell omprioritering av undersøkelser.

Sjøpattedyrrådet fattet under henvisning til dette følgende vedtak:

Sjøpattedyrrådet viser til de foreløpige resultatene fra årets tellinger av klappmyssens ungeproduksjon, hvor det finnes indikasjoner på en betydelig lavere produksjon enn ved forrige telling i 1997. Rådet understreker nødvendigheten av at det allerede fra kommende sesong iverksettes tiltak for å få undersøkt mulige årsaker til dette. Herunder bør det iverksettes undersøkelser med tanke på å få undersøkt mulige sykdomsrelaterte årsaker.

Sjøpattedyrrådet vil vise til at det er klappmyss (blueback) som utgjør den lønnsomme del av fangsten. Rådet er videre kjent med at det er planlagt telling av grønlandssel i 2007. Under henvisning til den bekymringsfulle situasjonen for klappmyss i Vesterisen vil imidlertid Sjøpattedyrrådet be om at ny telling av klappmyssens ungeproduksjon prioriteres fremfor telling av grønlandssel i 2007.

Sjøpattedyrrådet hadde en grundig drøftelse vedrørende spørsmålet om fastsettelse av TAC for klappmyss. Det ble særlig vist til behovet for stabil markedstilførsel. Fangst av klappmyss er nå markedsfinansiert, men stabil tilgang på skinn er imidlertid avgjørende for at markedet skal kunne opprettholdes og videreutvikles.

Antonsen (G.C. Rieber & Co) viste til at markedet for blueback nå er bra, og gir god lønnsomhet både for fanger og produsent. En opprettholdelse av denne utviklingen er imidlertid avhengig av stabil markedstilførsel. Reduserte kvoter vil således kunne få uønskede konsekvenser både for næringen og markedet.

Næringen fremholdt at fangst av klappmyss nå er markedsfinansiert, men at stabil tilgang på skinn er avgjørende for at markedet skal opprettholdes og videreutvikles. Det ble derfor fremmet

forslag om at tilskuddsmidlene for fangsten i 2006 skal i hovedsak forbeholdes fangst av grønlandssel, som er den bestanden som ønskes redusert.

Fra fiskeriforvaltningen ble det vist til at tilrådingene fra Havforskningsinstituttet/ICES om TAC for klappmyss har vært klare og entydige, og at det er internasjonal aksept for at forskning og forvaltning skal ta ”føre var hensyn”.

Sjøpattedyrrådet fattet følgende vedtak:

Sjøpattedyrrådet viser til arbeidet med å etablere et bærekraftig og lønnsomt marked for klappmyss. En reduksjon i TAC vil signalisere reduksjon i tilgangen til dette markedet, og vil være svært uheldig i den etableringsfasen markedet er i .

Sjøpattedyrrådet tilrår en TAC på 4000 klappmyss, forutsatt at tilskuddsmidlene for fangsten i 2006 fortrinnsvis forbeholdes grønlandssel, og at det ikke som tidligere anvendes omregningsfaktor i fangsten der ett voksent dyr tilsvarer en unge.

Fangstperioder

Sjøpattedyrrådet gikk inn for Fiskeridirektørens forslag til videreføring av fangstperioder i Vesterisen og fattet følgende vedtak:

Sjøpattedyrrådet tilrår en videreføring av fangstperiodene i Vesterisen. Dette innebærer at fangst av ikke-diende unger av klappmyss åpnes 20. mars og at fangst av ikke-diende unger av klappmyss kan ta til fra 10. april. Fangst av grønlandssel skal være avsluttet innen 30. juni og fangst av klappmyss innen 10. juli. Fangstperioden bør kunne forlenges dersom is- og/eller værforholdene skulle tilsi det.

Utøvelsesbestemmelser

Sjøpattedyrrådet sluttet seg til Fiskeridirektøren tilråding, og fattet følgende vedtak:

Sjøpattedyrrådet tilrår at det stilles som vilkår for deltakelse i selfangsten at skipper foruten den del av mannskapet som ikke deltok på kurs i 2005, må delta på kurs for selfangere i 2006.

Deltakelse i fangsten

Det var lagt til grunn at konsesjonsordning for selfangst vil bli vedtatt i løpet av høsten 2005.

Næringen ga uttrykk for at det hastet med å få på plass en konsesjonsordning og mente at deltakelsen måtte begrenses til fartøy som allerede er med i fangsten.

Regler om utøvelse av kystsel og kystseljakt

Sjøpattedyrrådet sluttet seg til Fiskeridirektørens forslag om at en gjennomgang av gjeldende regelverk for utøvelse av selfangst og jakt på kystsel avventes.

Utvikling av slakterianlegg om bord på fangstskuter

Sjøpattedyrrådet gikk inn for at Fiskeri- og kystdepartementet på nytt tar opp spørsmålet med Fiskerinæringens Forskningsfond, mht mulighetene for å finansiere et prosjekt om utvikling av slakterianlegg ombord på fangstskuter.

Økt satsing på fangst av sel

Sjøpattedyrrådet drøftet Fiskeridirektørens forslag om å etablere en arbeidsgruppe for å komme med forslag til tiltak om økt lønnsomhet i næringen. Betydningen av næringens representasjon i en slik gruppe ble understreket..

Under henvisning til ovennevnte fattet Sjøpattedyrrådet følgende vedtak:

Det foreslås etablert en arbeidsgruppe med medlemmer fra representative deler av næringen, herunder Norges Fiskarlag, Havforskningsinstituttet, Fiskeri- og kystdepartementet og Fiskeridirektoratet.

Arbeidsgruppen skal komme med forslag til hvordan lønnsomheten for de deltagende fartøyene kan være på et tilfredsstillende nivå gjennom endring av rammebetingelser (eksempelvis kvotebonus). Arbeidsgruppen skal levere sin rapport til Fiskeridirektøren innen 30. juni 2006.

Inspektørrapporter

Vedlagt rapporter fra inspektørene under selfangsten 2005 fra samtlige fartøy som deltok i fangst.